Interview with Varvara [...], Solotvin (IF_Sol_09_040)

Name: Varvara [...]

Code: IF_Sol_09_040

Born: 1928

Gender: Female

Nationality: Ukrainian

Length: 17:45

Date: Понеділок, Серпень 24, 2009

Transcription:
Note: the informant's answers in Ukrainian are presented in simplified transcription based on the Russian orthography.

24.08.09

Солотвин,

Инф. - Варвара, 1928 г.р., род. В селе Ракове за 3 км. от Солотвина.

Соб. Гущева О., Каспина М.

Длительность - 17 минут.

00 - (знакомимся). (Здесь до войны евреи жили?) - Евреи жили, но повбивали евреев. (А были?) - Були. (А вы помните их? Как-то с ними общались?) - Помню, вот еврея тут - Мошка назвався, дуже добрий. И дівчина Ройза, и хлопець Мотя. И вона... и вона... забула як. Дуже гарні люди були. Вони жили в сели, вони тримали собі что (нрзб.) и молокозавод

01 - мали. Что молоко носили. А я це помню, бо я с Ройзл, с дивчинкой, бавилася. Але так, а сын був дюже великий кравець, шо шил дуже гарні костюми. То его у Порогов, село Пороги, убили. Там ти бандити. Ну ти німці, бо німці ж их убивали. А вин гнивался, шо кажут жиды о евреях тех (?). И его связали за ноги, и прив'язали до коня, до хвоста. И кинь его тягнув велику дорогу, и вин кричал - добийте меня, добийте меня. Так на цему я уже не знаю,

02 - Чи его добили, чи вин сам помер с того, что знаете, всёго.Та и пробачьте мне, что такэ вам рассказала, вот. Так я помню. А тут... (А они в каком селе жили?) - Вони в сели Оракивцы (Раковец?) жили. (Это далеко отсюда?) - (прохожему -) Слава Богу святому! - (нам -) то около 3 километров. (А сюда они молоко приходили продавать?) - Не, они там жили, там мали свою... свий магазин, у них було все, у них були евреи сельски. То дівчинка, Ройза, уже як німці пришли, то вже було чутко (?), что их убивают, то она и ходила со мной до церкви, Маювка называлась, маївка, что в маю видправляется, вона... я до ней прибегала, и мы с ней ходили. Все равно не посчиталися. А йхняя бабуся

03 - поїхала туда куда-то, тепер евреи где-то то? Місто далеко. Палестин, чи шо? И вона им витте писала письма - выезжайте діти, скорейше всё продавайте, выезжайте скорейше сюда, бо добра там не побачите! И це письмо вона читала... Чикайте, я забула як се мама назувала Ройзина... Та и так что не успели поїхати. (А фамилия у них какая была?) - Я щось не пам'ятаю. Я знала. Але я щось забула, як. Як их фамилия. Если так запитав старих людей с того села, то таки може и пам'ятають, а я...Щось знаєте, тоді була ще мала, еще в школу навіть не ходила.

04 - (А с какого вы года?) Я с 1928. Я вже... я вже не молоденька. (А праздники еврейские помните какие-нибудь?) - Субота у них було, шо вони молилися дуже. У нас тут божниця е їхня, але с той божниці зробили великі конторі, великі всё... Знаєте, то люди наші... може и ви (нрзб.), наші люди несправедливі, українці. Не е добри люди. Наші люди таки - купи собі - багато загєрбати, а за других никто не знае. Я так кажу, ви се бо обижайте, бо не обижайте, то я се уже не боюсь гріха. То там вони шлись молити. А дома вони най в суботу ні палили пічки, а закликали. Я сама ні... батько працював

05 - як то кажуть заготскот... худобу здавали. А я бо малая біла, я лишилась сирота, я там біло батька и бігла до сестрі, на.. на Зарічье. То мене закликали єврейки - ходить к нам, ходи дівчинко, к нам, запалиш нам пічку, мі тобі дамо булку. (Смеется). И що дитина? Лакома на булку. Колись бували булки и по 5 копеек, и по 10 копеек, то ще гроши були. Так що байко. А тапер нету ни гроші. А може я забила. Я там ей запалила у кухні. И занесла ей дров, наложила полну пічку и побігла, а вона каже - буде звіт вертатися - ще забіжиш. Щоби підкласти під пічку. И таку мне велику булку дуже дали.

06 - що вони в п'ятницю напекали, але було у них все на суботу. Вони дуже молилися, але щось Господь за ними не постояв. Німці их побіли. Бабин Яр у кіевскі області. У Чорнобилі. Там великий яр. Там великий пам'ятник збудували. И там их дуже багато побило, що так их біли, що вони діточки тримали на руках. И діточки у в ти крові ляпались и падали в яру. То я чого знаю? Мій чоловік сам був с Чорнобиля, він в детдоме виріс. И він, и він там учителював. (муж преподавал музику). И там ми на той Бабин Яр ходили,

07 - і нам люди розказували. И там велику могилу и так поклали, таку, знаєте, памятнікі. Іще я пам'ятаю, що тікала евреечка с дитиною і в житі ховалась, і ці наші українці як той на ніх казали - (нрзб.) ну, в общем, поліцаї ті, що німцям служили, и вигнали с дитиною на руках. Та дитина дуже пищала, ее убили, та и так не знаю, як потом. Я налякалася, та і утекла геть. Та і так що... Я пасла корову ще... (Вспоминает снова про посещение Бабего Яра).

08 - І ви думаєте що - нічого Господь не дав, лиш (нрзб.) і страданія. А може вони в душ... щасливи іхніі душі десь там на небі, чи де? Я не знаю, бо не знаю - що я заслужила у Господа Бога. Але не убила, ні ніякого, пробачте, аборту ні робила. Маю дві дівчинки, дві дочки, дочки мої за муж повиходили, та неудачно, чоловіки их полишали, та с другими. (про зятя - пьяницу и про дочерей).

09 - (А ви где учились сами?) - А я, дитинко, недоучилася, пришли, як було Польща, я за Польщі пішла в вересне до школи, а зараз в жовтню Польща заспалась, и я се лишила. Пришли русские, та знову в той самій клас завернули, то рахуйте себе - полмесяца, та ще по два. Пришли німці, знов завернули. И так знаєте... Так я - мое життя. Так я и читати читала гарно, и пидписиваться, и писати письма. (Тепер болеет и не плохо видит).

10 - (Спрашиваем - как зовут и представляемся сами). Мене Варвара. Таке стародавнє ім'я, давешне. (А ві родились в Солотвине?) - Не, я родилась в селе Раківци, там де євреї були, знаєте. (А здесь ві сколько живете?) - А тут я живу, вот там... Я, як знаєте, ще вам розкажу, як моя мама померла, я лишилася мала, и батько поїде на роботу, а я дома голодна така, що я до сусідки ходила, сусідка мне ести давала.

11 - (История про то, как соседки однажды не было дома, и дети хозяйские обидели В. и не дали ей хлеба. В. набрала фасоли за пазуху, и рассыпала ее, а соседские дети, Гануся и Дмитрий, ее побили, а потом пришла соседка и наказала детей, что они сироте еды пожалели).

12 - (А помните - какие дети с вами в школе учились? Может бать какие-то еврейские дети учились?) - Не, не, не, не було. Евреечка ця, що була, то она ходила сюда, і ей батько возив, бо вин мав свої коні, (А чем евреи занимались?) - той, що я кажу, що у них була олійниця, о де біли масло носили, молоко, на то-то. То у них були свої коні, то они нанимали фірмана, кучера, и він цю дівчинку возив сюда до школі в Солотвину. Тут була их школа, тут во еврєйская, де я вам кажу, що тепер зробили... (А это была «божница» или школа?) - Так. І школа, і божниця. (То есть они отдельно учились?) - Так. (А чем занимались евреи?) - Ну то я не знаю, чем те занимались, то те я вам кажу, що по сільську хазяйству.

13 - (А они в долг денег давали?) - Давали, в долг, людям. Давали, зичили. Але правда люди віддавали. Віддавали. (А с процентами надо отдавать?) - Не, без процентів, бо то такій був - він Мошко [?] називався, він такій був добрій, для людей, що він. Він коло мельници сидів, там в Ораківцах була мельниця. Зараз уж нету мельниці, уже там не мельница. Так всяко говорили - до Мошка, там коло... иди, там брали мужчини папіроси, ну все брали, але бо все було у них. (А кроме Мошки кто-то еще жил?) - А там було ще дальше як? Аж Кравець від за 3 кілометра від сего села. Ще був один - Минц називався. А він був бідний. Тоже мав трафику таку, що папіроси продавал, але я их не знаю.

14 - (А как єто село называлось, где Минц жил?) - Не, там село це одно було. Але ще він так от другого села так на границі. Тут уже було друге село, а це - наше село. (А свято такое у них - Кучки не помните?) - Так помню, як Кучки те заходили ихнии. (А что єто?) - Ну, то тож, у них не можно було - я вам кажу - нічого робити. Ихние було таки свята. (А корда єти Кучки?) - А я не знаю, коли, я не пам'ятаю, бо то я ж була ще не такая, в голове не все ж помещалось. (Про то, что лучше помнит то, что было раньше). (А Паска была у них?) -

15 - Була! Паску вони пекли несолену и несолодку, такие, як кажут у нас - пишку печі, пишку. То у них була така Паска. Вони Паску тоже святкували. Так само. (А как они святкували?) - Помолилися, молилися. (А вас угощали єтими пишками?) - угощали, там я пріду до Ройзи, так мама іхня, ій мама нам давала. То ж я бавилася з нею. (А вы их угощали своими?) - А я чем буду угощати - мами нема, а батька на роботе. (А похорони еврейские до войни видели?) - Я не видела. Не, я не знаю, як их хоронили. Я тут не жила, де євреї, бо це місто було, що євреї тут жили.

16 - А тепер вже люди все захватили, вже тепер народ живе Християне. Та и так знаєте, що я не помню, як их... Чикайте! Ага! Є ихне кладбище. Там е вулиця, (нрзб.) эту вулицю, там е ихние гроби понаписани. Там е все, але дуже уже знаєте, занехаяне, залишені, там худобу пасут на них, але ще пам'ятники є, хто там похоронений, ще там по-єврейськи написано, хто там похоронений. Є, є, згадала. Сюда треба идти. Там є такая дорога туди и там є єврейське кладбище. (А говорили они на каком языке?) - Євреї до украинцев говорили по-украинскі, а до себе говорили по ихнему. (А не помните слова по ихнему?) - не, не помню. (А вы их понимали?) - Не, я не помнимала их, я свои язик.

17 - там что я с дівчинкою побавилася, приїде той єй чоловік, та и до ней - як що були магазини, в магазине щось надо, она ему скажет по ихнему, та и таке. А так я не знаю. (про вертепы не помнит) (Прощаемся, потому что В. спешит к больному мужу).

English translation of transription:
Not yet.

Description:

The Holocaust.

Jewish residents of the Villages in the vicinity of Solotvin.

Jewish traditions and festivals: Sabbath, Sukkoth, Passover.

Interviewer: Olga Gushcheva

Interviewer: Maria Kaspina

Community: Stanislawow (Ivano-Frankivsk)

Джерело:http://www.jgaliciabukovina.net/uk/node/111761